



# Zhodnocení rizika psychózy

Screeningový nástroj pro praktické lékaře

Když se u mladého člověka vyskytnou trvalé změny v povaze nebo výkonnosti, měla by se vždy zvážit možnost, že se jedná o rozvíjející se psychózu. Věnujte prosím pozornost následujícím možným časným příznakům a rizikovým faktorům, zejména pokud se objevily nově v posledních letech.

## A Rané příznaky

### Změny povahy

- Neklid, nervozita, vznětlivost
- Zvýšená citlivost, přecitlivělost, podrážděnost
- Poruchy spánku, ztráta chuti k jídlu
- Zanedbávání sebe sama
- Náhlá ztráta zájmu, iniciativy, energie, vůle

### Změny emocí

- Deprese, oploštělé emoce nebo silné výkyvy nálady
- Obavy; především strach, že člověku někdo ublíží nebo ho ohrozí

### Změny ve výkonnosti

- Nízká odolnost, především ve stresu
- Poruchy soustředění, zvýšená roztržitost
- Nápadný pokles ve výkonnosti

### Změny v sociální oblasti

- Podezíravost
- Sociální stažení, izolace
- Problémy ve vztazích

### Změny v zájmech

- Náhlé neobvyklé zájmy, např. náboženství, magie, ezoterika, nadpřirozené fenomény apod.

### Změny ve vnímání a prožívání

- Podivné představy, neobvyklé prožitky
- Neobvyklé vjemy (např. změny nebo zesílení zvuků a barev; pocit, že se proměnil jedinec sám nebo prostředí)
- Představy o vlastní významnosti (vztahovačnost); pocit, že člověka někdo sleduje
- Pocity ovlivňování (pocit, že někdo může mít přístup k myšlenkám člověka, může člověka kontrolovat, řídit)
- Neobvyklé zvukové nebo zrakové vjemy (kdy nikdo/nic není přítomné)

## B Zlom v životě

- Nápadné zhoršení ve výkonnosti a fungování, potíže v zaměstnání, škole atd.
- Zhoršení v pracovní oblasti, ztráta zaměstnání nebo vyloučení ze školy
- Nápadné zhoršení ve vztahových schopnostech (v partnerském vztahu, v rodině, v zaměstnání)

## C Duševní onemocnění v rodině

- Psychóza nebo podezření na psychózu v rodině / u příbuzných
- Duševní onemocnění v rodině (matka, otec nebo sourozenci)

## D Drogy

- Pravidelné užívání drog (alkohol, kanabinoidy, kokain, opioidy, amfetaminy, apod.)

## E Věk

- Je člověk mladší než 30 let (pozdější počátek je také možný)?